

آشنایی با

معاونت پژوهش

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

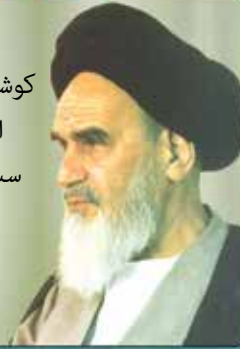
شعار راهبردی معاونت پژوهش

هر طلبه، یک پژوهشگر

حضرت امام خمینی (رحمة الله عليه)

کوشش نمایند که هر روز بر دقتها و بحث و نظرها و ابتکار و تحقیق‌ها افزوده شود؛ و فقه سنتی که ارث سلف صالح است و انحراف از آن سست شدن ارکان تحقیق و تدقیق است، محفوظ بماند و تحقیقات بر تحقیقات اضافه گردد.
صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۳۹۳.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

پژوهش و تحقیق در نظام‌های آموزشی دنیا، رکن اساسی و مایه بقای آن است و شاخص رشد و یا عقب ماندگی هر مجموعه آموزشی و تحقیقی، به چگونگی و جایگاه پژوهش آن بر می‌گردد، از این رو برای تحول و پیشرفت در حوزه، باید به نظام پژوهشی آن عنایت ویژه بشود.

دیدار با فضلا و نخبگان حوزه علمیه قم، ۷۴/۹/۱۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بخش اول

نگاهی به وظایف، ساختار و تشکیلات معاونت پژوهش

بخش اول:

نگاهی به وظایف، ساختار و تشکیلات معاونت پژوهش

این معاونت تا قبل از مهر ماه سال ۸۹ کار طراحی و بازبینی نظام‌های آموزشی- تربیتی و پژوهشی، تعیین و تدوین متون درسی و کمک درسی و سازماندهی تحقیقات خاوران طلبه را برعهده داشته است، اما توجه به نیازهای پژوهشی خاوران دانش آموخته علوم حوزوی و طلاب به عمق بخشی آموخته‌های علمی، در ادامه مسیر راه کسب علم، ترویج و تبلیغ علوم اسلامی، معاونت پژوهش را برآن داشت تا با رویکردی جدید به مقوله پژوهش در جهت برنامه‌ریزی‌های عمیق و متقن و نیز پویایی و گسترش و حمایت از فعالیت‌های پژوهشی، در ماموریت و اهداف خود تغییر ایجاد نماید. معاونت پژوهش در حال حاضر، تحقق اهداف زیر را دنبال می‌کند:

۱- طراحی ، تصویب و اجرای نظام پژوهشی پاسخگو به مسائل علمی - پژوهشی زنان؛

۲- پشتیبانی نظام آموزش پژوهش محور؛

۳- جهت دهی به استعدادهای پژوهشی و تربیت پژوهشگران؛

۴- ایجاد واحدهای پژوهشی به منظور نقش آفرینی در حوزه تولید دانش؛

۵- انجام مطالعات بنیادی و توسعه ای در تعامل با مراکز و موسسات تحقیقاتی درون حوزوی و برون حوزوی.

این معاونت با دارا بودن دفتر برنامه ریزی و ارزیابی پژوهشی ، سه مدیریت و شورای پژوهش، نسبت به انجام وظایف محوله فعالیت می کند. در ادامه شرح مختصری از وظایف مجموعه های این معاونت بیان می شود .

دفتر برنامه ریزی و ارزیابی پژوهشی:

این دفتر در راستای تدوین سیاست ها، برنامه ریزی ، ساماندهی، نظارت و ارزیابی فعالیت ها و امورکلان پژوهشی، فعالیت می نماید. عمده ترین وظایف آن عبارتند از:

۱- پیشنهاد سیاست های کلان و برنامه های امور پژوهشی؛

۲- مطالعه ،طراحی و بهینه سازی نظام جامع پژوهشی؛

۳-نیازسنجی و تعیین اولویت های پژوهشی حوزه های علمیه خواهران؛

۴- تدوین برنامه های مربوط به فرهنگ سازی پژوهش، تولید دانش و کرسی های نظریه پردازی؛

۵- تعیین شاخص ها و استانداردهای نظام پژوهش حوزه های علمیه خواهران؛

۶- طراحی و استقرار نظام نظارت و ارزیابی بر برنامه ها و فعالیت های پژوهشی حوزه های علمیه خواهران در همه سطوح؛

۷- تهیه ، تدوین و بررسی قوانین و مقررات ، آیین نامه ها و دستورالعمل های پژوهشی.

مدیریت امور پژوهشی واحدهای حوزوی:

این مدیریت اجراء برنامه‌ها و نظارت بر امور پژوهشی در محدوده حوزه‌های علمیه خواران را برای طلاب شاغل به تحصیل، بر عهده دارد. اهم وظایف آن عبارتند از:

- ۱- مدیریت و نظارت بر پژوهش‌های پایان دوره ی آموزشی طلاب، شامل تحقیقات پایانی سطح دو(کارشناسی) ، پایان‌نامه‌های سطح سه(کارشناسی ارشد)، رساله‌های علمی سطح چهار(دکتری)؛
- ۲- غنی سازی برنامه آموزشی حوزه‌های علمیه خواران با مولفه‌های پژوهشی؛
- ۳- مدیریت و نظارت بر فعالیت‌های پژوهشی واحدهای حوزوی شامل : طرح‌های تحقیقاتی ،نشست‌های علمی، همایش‌های علمی، کرسی‌های آزاد اندیشی،کارگاه‌های مهارت افزایی و...؛
- ۴- مدیریت و حمایت از تاسیس و فعالیت تشکل‌های پژوهشی واحدهای حوزوی مانند:حلقه‌ها،کانون‌ها و انجمن‌های پژوهشی و نظارت بر عملکرد آنها.

مدیریت ساماندهی امور پژوهشی عمومی:

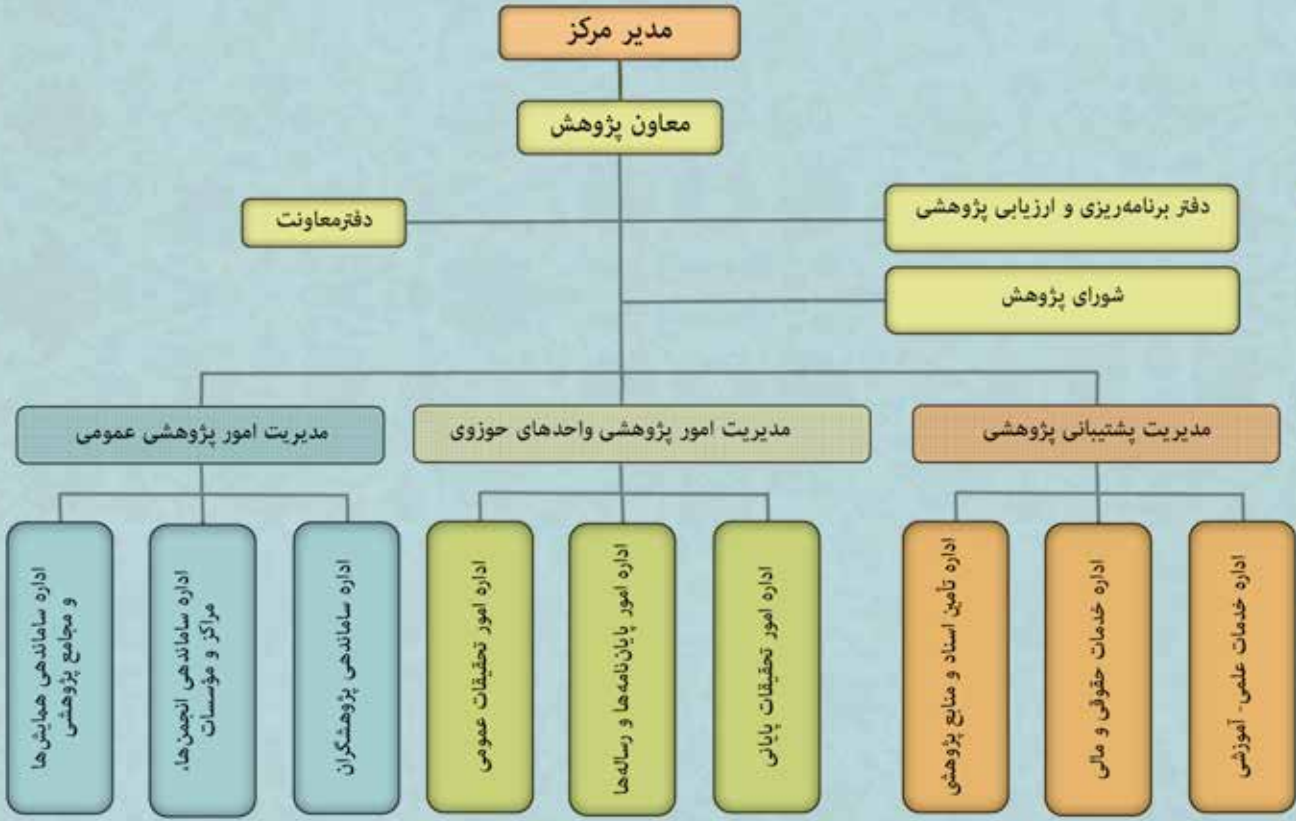
این مدیریت در راستای هدایت انگیزه‌ها و استعداد‌های پژوهشی بانوان پژوهشگر حوزوی، به ویژه دانش‌آموختگان، به سمت نیازهای اساسی جامعه، مهمترین وظایف ذیل را عهده دار است:

- ۱- ساماندهی و آمایش نیروها و منابع انسانی بخش پژوهش دینی در محیط بانوان؛
- ۲- ساماندهی، حمایت و راهنمایی بانوان پژوهشگر در راستای بهره برداری از فرصت‌ها، امکانات و حمایت‌های پژوهشی؛
- ۳- همکاری با مراجع ذی‌ربط جهت ایجاد هماهنگی در امور پژوهش‌های دینی کشور؛

- ۴- برگزاری نشست‌ها، همایش‌ها و هم‌اندیشی‌های علمی در سطوح استانی و ملی؛
- ۵- مدیریت تاسیس و راه‌اندازی هسته‌ها و گروه‌های پژوهشی دانش‌آموختگان، مراکز پژوهشی، پژوهشکده‌ها، موسسات پژوهشی و پژوهشگاه‌ها با استفاده از ظرفیت‌های استانی و ملی؛
- ۶- تجلیل از واحدهای پژوهشی و پژوهشگران برتر حوزه‌های علمیه خاوران.

مدیریت پشتیبانی پژوهشی:

- این مدیریت در راستای پشتیبانی پژوهشی و غنی‌سازی منابع پژوهشی اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، فعالیت می‌نماید. شاخص‌ترین وظایف آن عبارت است از:
- ۱- شناسایی، هدایت، حمایت و پشتیبانی از بانوان پژوهشگر، دانش‌پژوهان استعداد برتر و نخبه و اساتید پژوهشگر و ایجاد فرصت‌های مطالعاتی برای آنان؛
 - ۲- ساماندهی و نظارت بر امور مربوط به منشورات حوزه‌های علمیه خاوران - غیر از کتب درسی- از طریق شورای نشر؛
 - ۳- طراحی جهت افزایش توان پژوهشی و مدیریت پژوهش در حوزه‌های علمیه خاوران؛
 - ۴- ایجاد ارتباط و تعامل با دستگاه‌های علمی- پژوهشی در سطح استانی و ملی؛
 - ۵- مساعدت در جهت ایجاد، توسعه، استانداردسازی و تامین منابع مکتوب و دیجیتال کتابخانه‌های واحدهای حوزوی، مرکز اسناد و پایگاه‌های اطلاعاتی پژوهشی؛
 - ۶- اطلاع‌رسانی در امور پژوهش، طراحی و مدیریت سامانه‌های پژوهشی و حمایت و پشتیبانی از واحدهای پژوهشی.

بخش دوم

نمایی از فعالیت‌های مستمر معاونت پژوهش

بخش دوم:

نمایی از فعالیت‌های مستمر معاونت پژوهش

معاونت پژوهش در راستای انجام وظایف محوله تا کنون فعالیت‌های خود را در قالب محورهای زیر دنبال نموده است. در این نوشتار، توضیحات مختصری در مورد هر یک از آنها بیان می‌شود.

۱- برنامه‌ریزی و مدیریت امور پژوهشی:

- ۱-۱ - شورای مدیران و مسئولان معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران؛
- ۱-۲ - شوراهای علمی - پژوهشی مدیریت‌های استانی حوزه‌های علمیه خواران؛
- ۱-۳ - کارگروه‌های تخصصی پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد) معاونت پژوهش مرکز و کمیسیون‌های مدیریت‌های استانی؛
- ۱-۴ - شوراهای پژوهشی مدارس علمیه سطح دو (کارشناسی) خواران؛

۲- تهیه و تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها و آیین‌نامه‌های پژوهشی:

۳- ارتقاء فعالیت‌های پژوهشی:

- ۳-۱- نهضت آزاد اندیشی در حوزه‌های علمیه خاهران؛
- ۳-۲- فراخوان جشنواره پژوهشی علامه حلی (ره)؛
- ۳-۳- فراخوان جشنواره پژوهشی بانوی کرامت؛
- ۳-۴- فراخوان طرح علمی - پژوهشی رشد؛
- ۳-۵- فراخوان فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی واحدهای حوزوی خاهران؛

۴- ایجاد و گسترش تشکل‌های پژوهشی:

- ۴-۱- حلقه‌ها و کانون‌های پژوهشی مدارس علمیه سطح دو (کارشناسی) خاهران؛
- ۴-۲- انجمن‌های پژوهشی مراکز و موسسات آموزش عالی حوزوی سطح سه (کارشناسی ارشد) خاهران؛
- ۴-۳- هسته‌های پژوهشی فارغ التحصیلان پژوهشگر؛

۵- فرهنگ سازی پژوهشی:

- ۵-۱ - گرامیداشت هفته پژوهش؛
- ۵-۲ - گرامیداشت هفته کتاب، کتابخوانی و کتابدار؛

۶- تسهیل ارتباطات و اطلاع رسانی پژوهشی از طریق ایجاد سامانه‌های پژوهشی:

- ۶-۱ - سامانه فراخوان‌های پژوهشی؛
- ۶-۲ - سامانه پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد)؛
- ۶-۳ - سامانه موضوعات کار شده پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد)؛
- ۶-۴ - سامانه اطلاعات کتاب شناختی کتابخانه‌های واحدهای حوزوی خواران؛
- ۶-۵ - سایت معاونت پژوهش؛

۷- حمایت و پشتیبانی پژوهشی:

- ۷-۱ - اعطای امتیاز به فعالیت‌های پژوهشی طلاب در حال تحصیل با صدور کارنامه‌های پژوهشی؛
- ۷-۲ - حمایت مادی و معنوی از آثار فاخر طلاب و فارغ التحصیلان؛
- ۷-۲ - شناسایی پژوهشگران و هم اندیشی پژوهشگران برتر؛
- ۷-۳ - پشتیبانی از کتابخانه‌های واحدهای حوزوی خواران؛

۱- برنامه‌ریزی و مدیریت امور پژوهشی:

۱-۱- شورای مدیران و مسئولان معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران؛

این شورا، یکی از مهمترین مراجع تصمیم‌گیری در امور پژوهشی می‌باشد که بر اساس همگرایی و هم‌افزایی اندیشه‌ها و تجربیات مدیریتی تشکیل می‌گردد و تصمیمات آن در عرصه فعالیت‌های پژوهشی، بازتاب‌های مهمی خواهد داشت. جلسات این شورا با حضور مسئولان و مدیران معاونت، به ریاست معاون پژوهش مرکز، به صورت هفتگی برگزار می‌گردد. در این شورا، مشکلات و مسائل مختلف پژوهشی مورد بحث و گفتگوی کارشناسی قرار می‌گیرد و براساس نظر اکثریت اعضاء، تصویب و ابلاغ می‌گردد.

بر اساس سیاست کلی معاونت، تلاش می‌شود تصمیم‌گیری‌ها به گونه‌ای باشد که از تمرکز امور پژوهشی در مرکز، کاسته گردد و از این رهگذر شاهد بالندگی و شکوفایی هر چه بیشتر امور پژوهشی در مدیریت‌های استانی حوزه‌های علمیه خواهران باشیم.

۱-۲- شوراهای علمی - پژوهشی مدیریت‌های استانی حوزه‌های علمیه خواهران؛

این شوراهای به منظور شناخت ظرفیت‌های پژوهشی پژوهشگران، شناسایی مراکز علمی - پژوهشی، برنامه‌ریزی همایش‌های علمی و رقابت‌های علمی - پژوهشی، گسترش فرهنگ پژوهش، زمینه‌سازی انتشار مقالات و کتب پژوهشگران، ساماندهی و هماهنگ کردن فعالیت‌های پژوهشی و برنامه‌ریزی جهت تحول در امور پژوهشی مدیریت‌های استانی تشکیل می‌گردد. این شوراهای از سال ۸۹-۹۰ به تدریج در استان‌های سراسر کشور راه اندازی شده‌اند. اکنون در بیشتر استان‌ها، شوراهای علمی - پژوهشی تشکیل شده و بر اساس آیین‌نامه و شرح وظایف ابلاغی به فعالیت مشغولند. این معاونت با هدف تمرکز زدایی و واگذاری امور، در شرح وظایف این شوراهای، بسیاری از امور پژوهشی را واگذار نموده است.

۳-۱- کارگروه‌های تخصصی پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد) معاونت پژوهش مرکز و کمیسیون‌های مدیریت‌های استانی؛

سیاست‌های پژوهشی و اهمیت سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات حوزوی ایجاب می‌کند امور محتوایی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها با دقت علمی مدیریت شود. از این رو امر بررسی موضوعات، احراز صلاحیت علمی اساتید راهنما و مشاور و بررسی طرح‌نامه‌های تفصیلی در کمیسیون‌هایی که متناسب با رشته‌های رایج حوزوی در مدیریت‌های استانی تشکیل شده، صورت می‌گیرد. تایید نهایی این امور به علاوه تایید اساتید داور و البته تایید اعضای کمیسیون‌های استانی نیز در کارگروه‌های تخصصی پایان‌نامه‌های معاونت پژوهش صورت می‌گیرد. گفتنی است پایان‌نامه‌ها و رساله‌های علمی در مدارس علمیه خواران، مطابق ضوابط و مقررات مراجع بالادستی تدوین می‌شوند.

۴-۱- شوراهای پژوهشی مدارس علمیه سطح دو (کارشناسی) خواران؛

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران جزو معدود مراکز علمی است که طلاب مدارس تحت پوشش آن در پایان سطح دو (کارشناسی) موظف به ارائه پایان‌نامه با عنوان «تحقیق پایانی» هستند. به لحاظ اهمیت آشنایی طلاب با کیفیت انجام پژوهش‌های دینی و لزوم جدیت و کیفیت کار، امور محتوایی تحقیق پایانی در شوراهای پژوهشی مدارس علمیه بررسی و تصویب می‌شود. این شورا متشکل از معاون پژوهشی مدرسه و چهار نفر از اساتید آشنا به امر پژوهش است. تصویب موضوع تحقیق، تایید صلاحیت علمی استاد راهنما و تصویب طرح‌نامه بر عهده این شورا است. لازم به ذکر است تحقیقات پایانی سطح دو (کارشناسی) توسط طلبه با هدایت یک استاد راهنما، تدوین می‌شود و سپس در جلسه دفاعیه، با حضور یک استاد داور، معاون پژوهش مدرسه علمیه و عموم طلاب علاقمند مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

۲- تهیه و تدوین طرح‌ها، برنامه‌ها و آیین نامه‌های پژوهشی:

بی شک تهیه و تدوین سیاست‌ها، برنامه‌ها، طرح‌ها و نظارت و ارزیابی از مهمترین ارکان نظام پژوهشی است. در این زمینه، فعالیت‌هایی که تا کنون انجام شده عبارت است از:

- ۱- ایجاد زیر ساخت‌ها، تهیه و تدوین شرح وظایف، سیاست‌ها و برنامه‌های معاونت پژوهش مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران؛
- ۲- تهیه، بازنگری، بررسی و تصویب آیین نامه‌های مورد نیاز در امور پژوهشی صف و ستاد؛
- ۳- اصلاح و تدوین برنامه‌های جدید در جهت بهسازی امور پژوهشی؛
- ۴- بررسی و ارزیابی فعالیت‌های پژوهشی صف و ستاد؛
- ۵- تهیه و تدوین طرح‌های کلان مانند :
الف: طرح تدوین نظام جامع پژوهش: شامل ۷ خرده نظام «موضوعی-علمی»، «مدیریت»، «منابع»، «برنامه ای»، «تیپ بندی و قطب بندی»، «استاندارد و کنترل کیفیت» و «ارزیابی و بازخورد گیری»؛
ب: طرح ایجاد شهرک پژوهشی با محوریت حضور فعال طلاب و فارغ التحصیلان حوزه‌های علمیه خواهران؛
ج: تدوین نظام بینشی حوزه‌های علمیه خواهران؛
د: طرح ایجاد مدرسه عالی پژوهش با رشته‌های مختلف تخصصی پژوهشی؛
ه: تدوین نقشه جامع علمی حوزه‌های علمیه خواهران؛
و: طرح اجرای آمایش منابع بخش پژوهش.

۳- ارتقاء فعالیت‌های پژوهشی:

۳-۱- نهضت آزاد اندیشی در حوزه‌های علمیه خاوران؛

مقوله «آزاداندیشی» یکی از مطالبات جدی مقام معظم رهبری حفظه الله تعالی از مجامع علمی حوزوی و دانشگاهی بوده و هست که به هر دلیل تاکنون به درستی محقق نشده است؛ طوری که گله‌مندی ایشان از عدم تحقق این مهم در جلسات عمومی، چندین بار ابراز شده است. معاونت پژوهش برای هموار ساختن مسیر آزاد اندیشی و تثبیت فرهنگ آن، در سال ۹۱ برنامه فراگیر «آیین آغاز نهضت آزاد اندیشی در حوزه‌های علمیه خاوران» را در واحدهای حوزوی تحت پوشش اجرا کرد. در این سال، ۴۷ کرسی آزاد اندیشی در واحدهای حوزوی منتخب در استان‌های سراسر کشور با محوریت موضوعات قرآنی برگزار شد. چاپ چکیده مباحث کرسی‌های برگزار شده در هر سال، در دستور کار معاونت پژوهش قرار دارد. در سال ۹۲، نظامنامه کرسی‌های آزاد اندیشی تدوین شد تا به مناسبت هفته پژوهش در اختیار واحدهای حوزوی خاوران قرار گیرد. در این نظامنامه به بیان اهداف، سیاست‌ها و راهبردها، الگوها، نحوه مدیریت و چگونگی نشر نتایج و دستاوردهای کرسی‌ها پرداخته شده است. همچنین در این سال، انجام برخی امور محتوایی و نظارت بر کرسی‌های آزاد اندیشی به شوراهای علمی-پژوهشی مدیریت‌های استانی واگذار می‌شود.

۲-۳- فراخوان جشنواره پژوهشی علامه حلی (ره)؛

جشنواره پژوهشی علامه حلی هر ساله به منظور تقویت انگیزه پژوهشی، شناسایی نخبگان، پاسداشت تلاش علمی طلاب جوان حوزه‌های علمیه (کمتر از ۳۱ سال) و ایجاد مشوق‌های لازم برای ارتقاء سطح پژوهشی آنان در رقابتی مساوی با برادران طلبه، به صورت صرفاً فردی برگزار می‌شود. استقبال طلاب از این جشنواره نشان می‌دهد ظرفیت و علاقه مندی به پژوهش در حوزه‌های علمیه خواهران وجود دارد و اگر برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری دقیق و جامعی صورت گیرد، این جشنواره می‌تواند ثمرات بسیاری را در پی داشته باشد. ناگفته نماند با تصویب شورای سیاست‌گذاری فراخوان مذکور، این جشنواره در استان‌های خراسان، اصفهان و تهران به صورت مستقل برگزار شده است. مقالات و تحقیقات برگزیده مدرسه ای به مرحله استانی و برترین‌های آن آثار، به مرحله کشوری راه خواهند یافت. اینک سیاست‌گذاران جشنواره در پی تعمیم جشنواره‌های استانی می‌باشند. این جشنواره در ۴ قالب «کتاب»، «پایان‌نامه‌ها سطح سه (کارشناسی ارشد)»، «تحقیقات پایانی سطح دو (کارشناسی)» و «مقاله» برگزار می‌شود. در راستای مهارت‌افزایی و ارزش‌گذاری به تک‌تک آثار وصولی، نتایج هر اثر با ذکر محاسن و معایب برای صاحبان آثار ارسال می‌گردد.

۳-۳- فراخوان جشنواره پژوهشی بانوی کرامت؛

به منظور شناسایی، ارزش گذاری، ثبت و ضبط، چاپ و معرفی آثار برتر در سه مرحله مدرسه ای، استانی و کشوری، هم‌چنین استفاده از این دستاوردها در پایگاه‌های اطلاع رسانی و تجلیل از طلاب و پژوهشگران برتر، این معاونت هر ساله فراخوان جشنواره پژوهشی بانوی کرامت را، در ۶ قالب «کتاب»، «پایان‌نامه سطح سه (کارشناسی ارشد)»، «تحقیقات پایانی سطح دو (کارشناسی)»، «مقاله»، «نشریه پژوهشی» و «پژوهش درسی سطح سه»، برای افراد بالای ۳۱ سال، به صورت فردی و گروهی برگزار می‌کند و پس از ارزیابی اجمالی و تفصیلی و داوری، نتایج آن در سه مرحله مزبور اعلام می‌گردد. در راستای مهارت افزایی و ارزش گذاری به تک تک آثار وصولی، نتایج هر اثر با ذکر محاسن و معایب برای صاحبان آثار ارسال می‌گردد.

۳-۴- فراخوان طرح علمی - پژوهشی رشد؛

طرح علمی- پژوهشی رشد، هر سال، به منظور ترغیب و تشویق طلاب خواهر به انجام پژوهش صرفاً گروهی و هماهنگ‌سازی تحقیقات با نیازهای جامعه و ضرورت پاسخگویی به آنها با دو شیوه کتابخانه‌ای و پیمایشی برگزار می‌شود. در این مسابقه، افراد پس از ثبت نام در گروه‌های ۵ نفره، زیر نظر یک استاد راهنما و با هدایت شورای علمی - پژوهشی استان، نسبت به انتخاب موضوع و انجام کار تحقیقی اقدام می‌نمایند. برخی از اهداف این مسابقه عبارت‌اند از: «آموزش

ضمن تحقیق (آموزش ضمن تحصیل و پژوهش)»، «آشنایی طلاب با تحقیق‌ها و روش‌های جدید پژوهشی»، «آشنایی با موضوع‌ها و شبهه‌های مطرح شده در استان»، «آشنایی با گونه‌های پژوهشی نهادهای پژوهشی و مراکز متقاضی استانی»، «توانمندسازی پژوهشگران واحدهای حوزوی در انجام دادن تحقیقات مورد نیاز نهادهای متقاضی استان در سال‌های آینده». چکیده تحقیقات هر دوره، در قالب کتابی جامع تهیه و چاپ می‌گردد و فایل آن بر روی سایت معاونت بارگذاری می‌شود تا نهادها و مراکز هم سو از این ظرفیت در سطح استانی و ملی بهره‌برده و راه تعامل حاصل شود. این فراخوان نیز در ۳ مرحله مدرسه‌ای، استانی و کشوری ارزیابی و از گروه‌های برتر تقدیر می‌شود.

۳-۵- فراخوان فعالیت‌ها و طرح‌های پژوهشی واحدهای حوزوی خواهران؛

به منظور ایجاد انگیزه و نشاط علمی در بین طلاب و شکوفایی استعدادهای آنها و نیز ترغیب و تشویق واحدهای حوزوی خواهران به انجام فعالیت‌های پژوهشی، هر ساله فراخوان طرح‌ها و فعالیت‌های پژوهشی، در قالب‌های «همایش علمی»، «نشست علمی»، «دوره‌های آموزشی مهارت افزایی پژوهشی» و «طرح پژوهشی» اعلام می‌گردد تا پس از بررسی و تصویب نهایی توسط شورای علمی - پژوهشی مدیریت استانی، نسبت به مساعدت واحدها در زمینه مورد نظر اقدام شود.

به منظور هماهنگی بیشتر در اجرای فعالیت‌ها، این معاونت پیش‌نویس آیین‌نامه‌های «همایش علمی»، «نشست علمی - پژوهشی»، «دوره‌های آموزشی مهارت افزایی» و «طرح‌های تحقیقاتی» مرتبط با واحدهای حوزوی را تهیه کرده و در نوبت تصویب خواهی قرار داده است.

۴- ایجاد و گسترش تشکلهای پژوهشی:

۴-۱- حلقه‌ها و کانون‌های پژوهشی مدارس علمیه سطح دو (کارشناسی) خاوران؛

به منظور ترویج فرهنگ پژوهش، تربیت نیروهای مستعد و علاقمند به تحقیق و ارتقای فعالیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه خاوران و نیز ایجاد بستر مناسب برای مهارت‌افزایی طلاب سطح دو (کارشناسی) که تمایل دارند دانش، مهارت و کارآیی خود را فراتر از میزان معمول در نظام آموزشی این مقطع تقویت کنند، حلقه‌ها و کانون‌های پژوهشی در مدارس علمیه سطح دو راه‌اندازی شده است. انجام فعالیت‌های پژوهشی، برگزاری سیرهای مطالعاتی، اجرای کارگاه‌های مهارتی، بخشی از برنامه‌های این تشکل است. صدور مجوز راه‌اندازی کانون بر عهده شوراهای علمی - پژوهشی مستقر در مدیریت‌های استانی است. بخشی از برنامه‌های قابل اجرا از سوی معاونت پژوهش مرکز مدیریت به استان‌ها ابلاغ می‌شود اما راه برای برنامه‌ریزی‌های خلاقانه متناسب با ظرفیت و نیاز استان در این تشکلهای باز است و تصویب اینگونه فعالیت‌ها توسط شوراهای علمی پژوهشی استان‌ها انجام می‌شود. لازم به ذکر است صدور مجوز راه‌اندازی کانون‌ها در مدارس علمیه سطح دو، بر اساس آیین‌نامه، تابع حداقل شرایط و امکانات است که در صورت فراهم نبودن این امکانات، طلاب در قالب حلقه‌های پژوهشی به فعالیت می‌پردازند.

۲-۴- انجمن‌های پژوهشی مراکز و موسسات آموزش عالی حوزوی سطح سه (کارشناسی ارشد) خواهران؛

به منظور ترویج فرهنگ پژوهش، تربیت نیروهای مستعد و علاقمند به تحقیق و ارتقای فعالیت‌های پژوهشی حوزه‌های علمیه خواهران و نیز ایجاد بستر مناسب برای مهارت‌افزایی طلاب سطح سه (کارشناسی ارشد) که تمایل دارند دانش، مهارت و کارآیی خود را فراتر از میزان معمول در نظام آموزشی این مقطع تقویت کنند، انجمن‌های پژوهشی در موسسات و مراکز آموزش عالی سطح سه راه‌اندازی شده است. انجام فعالیت‌های پژوهشی، طرح‌های تحقیقاتی، برگزاری سیرهای مطالعاتی، اجرای کارگاه‌های مهارتی، بخشی از برنامه‌های این انجمن‌هاست. صدور مجوز راه‌اندازی انجمن‌های پژوهشی بر عهده شوراهای علمی - پژوهشی مستقر در مدیریت‌های استانی است. بخشی از برنامه‌های قابل اجرا از سوی معاونت پژوهش مرکز مدیریت به استان‌ها ابلاغ می‌شود اما راه برای برنامه‌ریزی‌های خلاقانه متناسب با ظرفیت و نیاز استان در این تشکله‌ها باز است و تصویب اینگونه فعالیت‌ها توسط شوراهای علمی پژوهشی استان‌ها انجام می‌شود.

۳-۴- هسته‌های پژوهشی فارغ‌التحصیلان پژوهشگر

هسته‌های پژوهشی به منظور فعال‌سازی فارغ‌التحصیلان حوزوی در فعالیت‌های پژوهشی، زمینه‌سازی برای شکل‌گیری واحدهای پژوهشی، پاسخ‌گویی به نیاز فارغ‌التحصیلان پژوهشگر در استمرار انجام فعالیت‌های پژوهشی، بهره‌گیری از توانمندی علمی پژوهشی فارغ‌التحصیلان در گسترش فعالیت‌های پژوهشی مدارس علمیه و جذب و متمرکز نمودن استعداد‌های پژوهشی فارغ‌التحصیلان دارای مدرک علمی سطح دو و بالاتر که دارای روحیه پژوهشگری می‌باشند، تشکیل می‌گردد. تشکیل هسته‌های پژوهشی این امکان را فراهم آورده تا اعضای هسته‌ها با حداقل ۵ نفر و حداکثر ۱۰ نفر با حضور یک استاد راهنمای مجرب به فعالیتهای تحقیقی و پژوهشی بپردازند. این هسته‌ها از سال ۸۹-۹۰ در واحدهای حوزی خواهران راه‌اندازی شده‌اند.

۵- فرهنگ سازی پژوهشی:

۱-۵- گرامیداشت هفته پژوهش؛

هر ساله مقارن با روز پژوهش که ۲۵ آذر است، هفته گرامی داشت پژوهش هماهنگ با سراسر کشور، فرصتی مناسب برای شورافزایی و بروز نشاط پژوهشی در میان واحدهای حوزوی، اساتید، کادر، طلاب و فارغ التحصیلان به شمار می آید. این معاونت از سال ۸۸ توجهی ویژه به این هفته داشته و متناسب با شعار محوری و نامگذاری که برای این ایام برمی گزینند، برنامه‌های متنوع و منسجمی در ستاد و صف داشته است. این معاونت هر ساله بسته پژوهشی متنوعی از فعالیت‌های انجام شده‌ی خود در طول یک سال- از هفته پژوهش تا هفته پژوهش سال بعد- به صورت مکتوب و دیجیتال تهیه و آن را در اختیار واحدهای حوزوی قرار می دهد. سال ۹۰، شعار راهبردی «هرطلبه؛ یک پژوهشگر» برگزیده شد که تحقق آن نیاز به زمانی چندین ساله دارد. این معاونت هر ساله ضمن هدایت واحدهای حوزوی به انجام برنامه‌های بهینه، خود نیز با انجام برنامه‌های متنوعی از جمله دیدار با مراجع، مسئولین و بزرگان حوزه‌های علمیه، نشست خبری با اصحاب رسانه، برگزاری همایش، نشست و نمایشگاه، رونمایی از تازه‌های نشر و امکانات الکترونیکی و ... سعی در پاسداشت و گرامی داشت این هفته دارد.

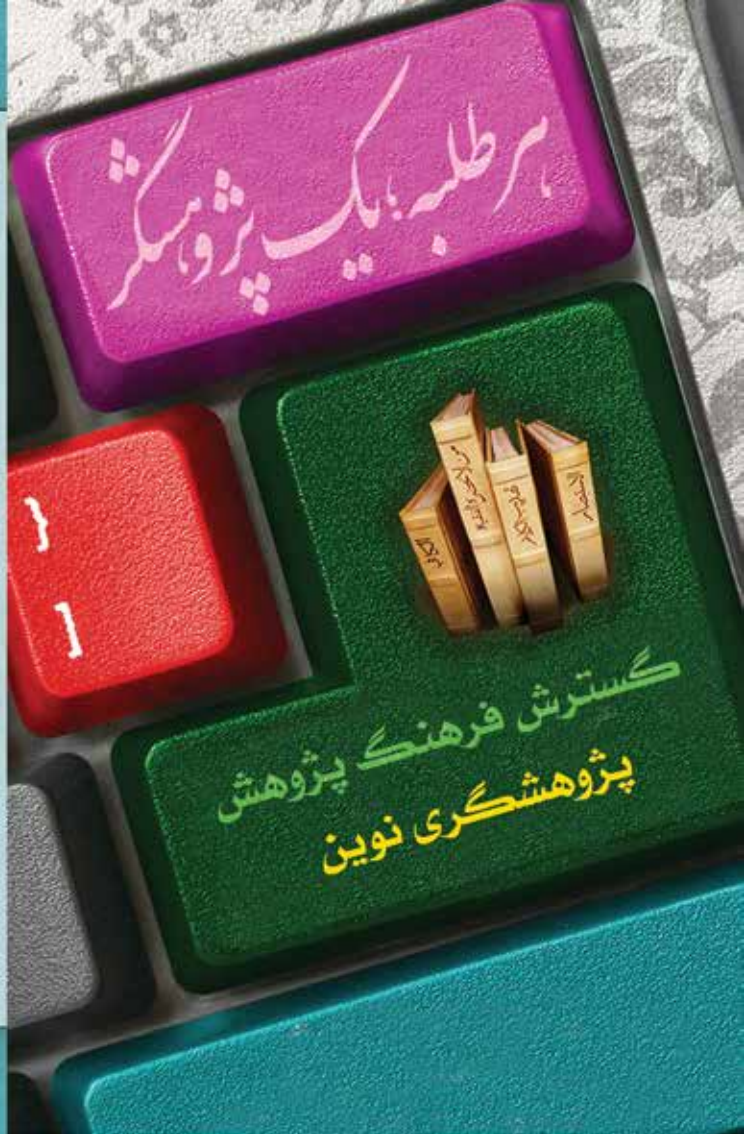

۲-۵- گرامیداشت هفته کتاب، کتابخوانی و کتابدار؛

هفته آخر آبان ماه، هفته «کتاب، کتابخوانی و کتابدار» نامگذاری شده است. هر ساله معاونت پژوهش با ارائه برنامه‌هایی این هفته را گرامی می‌دارد. اهم برنامه‌هایی که در واحدهای حوزوی سراسر کشور برگزار می‌شود عبارتند از: برگزاری جلسه با حضور کتابداران واحدهای حوزوی، تجلیل از کتابداران برتر استانی، برپایی نمایشگاه‌های تخصصی کتاب حوزه، برگزاری مسابقه کتابخوانی، برگزاری سلسله نشست‌های تخصصی کتاب، تلاش در جهت تشویق طلاب به وقف و هدیه کتاب به کتابخانه‌های واحدهای حوزوی، آشناسازی طلاب با منابع موجود و تازه‌های کتاب در کتابخانه‌ها با همراهی اساتید، ارتقای سطح آشنایی طلاب در جهت استفاده بهینه از کتابخانه‌ها، برگزاری کارگاه‌های آموزشی در قالب: مرجع‌شناسی، شیوه‌های مطالعه، نقد ادبی، نویسنده‌نگی، کتابداری.

۶- تسهیل ارتباطات و اطلاع رسانی پژوهش از طریق ایجاد سایت و سامانه‌های پژوهشی:

امروزه اکثر مراکز علمی، فضای مجازی را به عنوان ابزاری بسیار مهم در امر آموزش، پژوهش و تبلیغات، به خدمت گرفته‌اند. با استفاده از این ابزار در بسیاری از بخش‌ها؛ چه مادی (هزینه و انرژی) و چه معنوی (منابع انسانی) صرفه‌جویی می‌شود. بانگاهی به پرونده فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران، به وضوح مشاهده می‌شود که این مرکز نیز از پیشگامان، در به خدمت گرفتن فضای مجازی است. به تبع موضوع فوق، معاونت پژوهش نیز بر آن شده است تا با استفاده از این امکانات، بخش اعظمی از فعالیت‌های خود را در این فضا انعکاس دهد و چه بسا بخشی از امور را از این طریق پیگیری کند.

۱-۶- سامانه فراخوان‌های پژوهشی؛

این سامانه در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۱ در همایش سراسری معاونان پژوهش واحدهای حوزوی، توسط مدیر محترم مرکز و مسئولین مرکز، رسماً رونمایی شد. این معاونت با استفاده از این سامانه می‌تواند کلیه فرآیندهای مربوط به فراخوان‌های، [جشنواره بانوی کرامت (در ۶ قالب «کتب»، «مقالات»، «تحقیقات پایانی»، «پایان‌نامه‌ها»، «تحقیقات درسی سطح سه» و «نشریات پژوهشی»]، [جشنواره علامه حلی (در ۴ قالب «کتب»، «مقالات»، «تحقیقات پایانی» و «پایان‌نامه‌ها»]، و [طرح علمی - پژوهشی رشد] را سامان دهد و صرفه جویی بسیار زیادی را در هزینه‌ها فراهم نماید. از طریق این نرم افزار کلیه مراحل انتخاب فراخوان، ثبت نام، ارسال، تایید شرکت کنندگان، ارزیابی‌های مقدماتی و پیشرفته، داوری، اعلام نتایج و گزارش گیری‌های پیشرفته و تخصصی انجام می‌شود. این سامانه قابلیت انجام فراخوان‌ها را به صورت ۳ مرحله ای «مدرسه ای»، «استانی» و «کشوری» دارا می‌باشد. دقت و حساسیت در تهیه این سامانه، آن را در زمره بهترین سامانه‌های فراخوان دستاوردها و فعالیت‌های پژوهشی قرار داده است. امید است با پشتیبانی مطلوب و رفع نواقص احتمالی در آینده ای نزدیک دیگر فراخوان‌ها نیز از طریق این سامانه انجام گیرد. آدرس اینترنتی این سامانه <http://research.whc.ir> می‌باشد.

۲-۶- سامانه پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد)؛

این سامانه در آذر ماه سال ۹۱ رسماً رونمایی شد و آغاز به کار کرد. این اولین سامانه تحت وب کشوری است که قابلیت انجام کلیه فرآیندها و مراحل مربوط به تدوین و نگارش پایان‌نامه، از مرحله پیشنهاد موضوع تا دفاعیه را داراست. دقت، سرعت و صرفه جویی قابل توجه در هزینه‌ها، نتیجه بهره مندی از این ابزار و امکان گرفتن انواع گزارش‌های کمی و کیفی جزو دیگر قابلیت‌های این سامانه است. آدرس اینترنتی این سامانه <http://payaname.whc.ir> می‌باشد.

۳-۶- سامانه موضوعات کار شده پایان نامه های سطح سه (کارشناسی ارشد)؛

معاونت پژوهش به منظور اطلاع رسانی به محققان ، دانش پژوهان و علاقمندان ، فهرست موضوعاتی که در مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران به پایان نامه سطح سه (کارشناسی ارشد) یا رساله علمی سطح چهار (دکتر) تبدیل شده اند ، در این سامانه به نمایش گذاشته است. گفتنی است بر اساس مقررات مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران ، انجام پژوهش های موازی و تکراری برای طلاب واحدهای حوزوی تحت پوشش ممنوع است؛ مگر اینکه نوآوری قابل توجهی در پژوهش نمود یابد.

آدرس اینترنتی این سامانه <http://www.womenhc.net/library۲/duplicaterearch.php> می باشد

۴-۶- سامانه اطلاعات کتاب شناختی کتابخانه های واحدهای حوزوی خاوران؛

کتابخانه ها، به عنوان پایگاه های اطلاعاتی با ارزش ، نقش بسیار مهمی را در گردآوری ، سازماندهی و اشاعه محتواهای علمی دارند. با توجه به تغییر رفتار اطلاع یابی کاربران در دسترسی به اطلاعات از قالب فیزیکی به دیجیتالی، و استفاده روزافزون از دنیای وب، کتابخانه ها نیز راهی به جز حضور در محیط وب ندارند. از این رو، نسل جدیدی از کتابخانه ها شکل گرفته که قادر به ارائه اطلاعات کتابشناختی، اشیاء

دیجیتالی و نیز خدمات کتابخانه‌ای دیجیتالی با استفاده از فناوری‌های نوین است. کتابخانه‌های وابسته به حوزه‌های علمیه خواهران که از نرم افزار کاوش استفاده می کنند، چند سالی است که به منظور دستیابی به اهداف زیر، تحت وب قرار گرفته اند:

یکپارچه‌سازی اطلاعات کتابشناختی و کاهش خطا در فهرست‌نویسی منابع، حذف حجم کاری مازاد فهرست‌نویسی و افزایش سرعت ورود منابع جدید به مخزن کتابخانه‌های مدارس، حذف فرایند بررسی دیتای نرم افزار کاوش کتابخانه‌های واحدهای حوزوی، عملی ساختن طرح امانت بین کتابخانه‌ای، آماده‌سازی زمینه جهت ایجاد «کتابخانه دیجیتال حوزه‌های علمیه خواهران» در آینده‌ی نزدیک و جلوگیری از کار با نرم‌افزار کاوش به صورت جزیره‌ای و کاهش هزینه‌های نگهداری و پشتیبانی.

تا پایان آذر ماه ۱۳۹۲، اطلاعات کتابشناختی ۱۱۰ کتابخانه واحد حوزوی خواهران پس از بررسی دیتای نرم افزار کاوش، در این سامانه به آدرس اینترنتی <http://lib.whc.ir> بارگذاری شده است و به مرور بر این اطلاعات افزوده می شود.

۵-۶- سایت معاونت پژوهش؛

بدیهي است، از مهم‌ترین مسائل در برنامه‌ریزی برای رشد و تعالی فرد یا گروه -در همه زمینه‌ها- دست یابی به اطلاعات مربوط به آن فعالیت است. با توجه به سرعت رشد و گسترش علوم و لزوم آگاهی از دگرگونی‌ها و پیشرفت‌ها به نظر می‌رسد اطلاع‌گیری و اطلاع‌رسانی، امری مهم، ضروری و تعیین‌کننده باشد. از این رو، معاونت پژوهش به منظور تحقق اهداف

کلان مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواران، در زمینه تهیه و انعکاس اخبار پژوهشی تلاش ویژه‌ای کرده است. لزوم اطلاع‌گیری و اطلاع‌رسانی اخبار پژوهشی و دسترسی آسان به ابزارهای پژوهشی، معاونت پژوهش را برآن داشت تا سایت معاونت را به آدرس اینترنتی <http://pooyesh.whc.ir> تقویت نموده و توجه ویژه به آن داشته باشد.

۷- حمایت و پشتیبانی پژوهشی:

۷-۱- اعطای امتیاز به فعالیت‌های پژوهشی طلاب در حال تحصیل با صدور کارنامه‌های پژوهشی؛

کارنامه پژوهشی طلاب، برای تمام پایه‌های تحصیلی سطوح دو (کارشناسی) و سه (کارشناسی ارشد) طراحی و ابلاغ شده است. این کارنامه‌ها، پرونده‌هایی است که یکایک تلاش‌های پژوهشی طلبه، در آن ثبت می‌گردد. بدین سان، پژوهش در هر مرتبه و تراز که باشد، هویت می‌یابد و نیز همه طلاب احساس می‌کنند که در این زمینه دارای نقش اساسی و مسؤولیت بنیادین هستند. همچنین از آن جا که برای حضور طلاب در مقاطع تحصیلی بالاتر، کارنامه‌های پژوهشی ممتاز، دارای امتیاز می باشد، واحدهای حوزوی و طلاب وظیفه و تعهد می‌یابند که برای ثبت این تلاش‌ها در همه دوره تحصیل، با جدیت اهتمام ورزند. کارنامه‌های پژوهشی، در سه محور «اخلاق و رفتار پژوهشی»، «پژوهش فراگیر» و «پژوهش ویژه»، متناسب با سطوح تحصیلی طلاب، سازمان یافته است. تدوین کارنامه‌های پژوهشی، اهدافی همچون «فراهم ساختن زمینه رقابت و هم‌اوردی علمی میان طلاب پژوهنده»، «برانگیختن نشاط و شور پژوهشی در حوزه‌های علمیه خواران»، «زمینه‌سازی برای کشف و پرورش چهره‌های پژوهشگر» و «بالندگی و توان‌افزایی پژوهشی طلاب» را پی می‌گیرد.

۲-۷- شناسایی پژوهشگران و هم اندیشی پژوهشگران برتر؛

نظر به شناسایی، هدایت، ساماندهی و بهره‌گیری از توانمندی‌های علمی و پژوهشی استعداد‌های برتر حوزه‌های علمیه خواهران و بهره‌مندی از این نیروی عظیم فکری، کاربرگ شناسایی پژوهشگران طراحی و هر ساله جهت تکمیل توسط طلاب واجد شرایط، به کلیه واحدهای حوزوی اعلام می‌گردد. در طراحی این کاربرگ به شاخص‌های پژوهشی توجه بیشتری شد تا بتوان نسبت به شناسایی طلابی که زمینه‌های پژوهشی قوی‌تری دارند اقدام نمود. در این طرح، پژوهشگران رده‌بندی می‌شوند تا نسبت به حضور آنان در برنامه‌های مختلف اعم از همایش، هم‌اندیشی، کارگاه‌های علمی و ... متناسب با امتیازاتشان برنامه‌ریزی‌های لازم صورت گیرد. امید است در آینده نزدیک با راه‌اندازی «سامانه بانوان طلبه پژوهشگر» به این مهم بیشتر اهتمام ورزیم. همچنین از آنجا که اساساً با هم‌اندیشی‌ها و گفت و گوهای چهره به چهره، بسیاری از ابهامات مرتفع می‌شود و انتقال تجارب به خوبی صورت می‌پذیرد و از یافته‌های جدید پژوهشی و روش‌های روز آمد سخن به میان می‌آید و نقطه مشترک حرکت به سوی ارتقای کمی و کیفی پژوهش ترسیم می‌گردد. این معاونت پس از شناسایی برترین‌ها و استعداد‌های برتر پژوهشی، متناسب با گرایش‌های رشته علوم اسلامی و انسانی، به صورت دوسالانه «هم‌اندیشی پژوهشگران برتر» را در دستور کار قرار داده است. در این هم‌اندیشی تعدادی از مسئولین مرکز و اساتید حوزه و دانشگاه به ارائه بحث می‌پردازند که مجموع این مباحث در قالب نرم افزاری تولید و به واحدهای حوزوی ارسال می‌گردد

پژوهشگران برتر

۷-۳- حمایت مادی و معنوی از آثار فاخر طلاب و فارغ التحصیلان؛

یکی از برنامه‌های معاونت پژوهش، حمایت، تشویق و تجلیل از آثار برگزیده طلاب است. این معاونت به منظور ایجاد انگیزه و تشویق طلاب از آغازین راه تحقیق و پژوهش، با چاپ چکیده آثار برگزیده و شایسته تقدیر فراخوان‌ها، از صاحبان آثار حمایت مادی و معنوی می‌نماید. در همین راستا با همکاری مرکز نشر هاجر وابسته به مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران، اقدام به چاپ کتب «چکیده پایان‌نامه‌های سطح سه (کارشناسی ارشد)»، «چکیده تحقیقات پایانی سطح دو (کارشناسی)» و «چکیده مقالات» نموده است.

همچنین معاونت پژوهش به منظور حمایت مادی و معنوی از مولفین و آثار فاخر، جهت صدور مجوز چاپ و نشر کتب و نشریات علمی و اسلامی، شورای نشر را تشکیل داده است. بررسی و انجام کارشناسی لازم نسبت به محتوای علمی مطالب آماده نشر، اعم از صحت، اتقان و به روز بودن آن به وسیله شورای نشر مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران انجام می‌شود. کلیه کتب و نشریاتی که از جهت محتوا به تصویب و تأیید این شورا برسد و مجوز نشر آن صادر گردد با توجه به امکانات و شرایط مرکز نشر هاجر، قابل چاپ و نشر خواهد بود.

۴-۷- پشتیبانی از کتابخانه‌های واحدهای حوزوی خواهران:

کتابخانه‌های واحدهای حوزوی خواهران با مجموعه‌هایی از منابع مکتوب و دیجیتال، وظیفه فراهم آوردن زمینه رشد و ارتقای سطح علمی پژوهشی طلاب و پژوهشگران حوزوی را در زمینه‌های مختلف تحقیقات دینی، برعهده دارند. این معاونت منابع مرجع و کمک درسی را در گرایش‌های مختلف به واحدهای حوزوی ابلاغ نموده است. معاونت پژوهش هر ساله با هزینه کرد بخشی از اعتبارت خود و فراهم نمودن زمینه اهداء منابع مورد نیاز در تعامل با مراکز و نهادهای هم سو، در تامین منابع سخت افزاری و نرم افزاری کتابخانه‌ها اقدام می نماید. اقدامات اولیه جهت تیپ بندی و ساماندهی کتابخانه‌ها بر اساس منابع استاندارد در دو عرصه عمومی و تخصصی صورت گرفته است. در نظر است با مکانیزه کردن امور کتابخانه‌ها با سامانه کاوش تحت وب و تلاش برای ارتقای آن از طریق راه اندازی کامل نرم افزار کاوش پروانه امور کتابخانه‌ها را بهتر راهبری نماید.

امیر مومنان علی (علیه السلام)

عقول الفضلاء فی أطراف أقالمها

خردورزی‌های فرهیختگان، بر کرانه قلم‌هایشان جلوه‌گراست

معجم الفاظ غررالحکم، ص ۹۳۹

قم- انتهای بلوار امین، نبش میدان ارتش، کوی یکم غدیر، صندوق پستی ۳۷۱۳۹۵۵۶۹۵

تلفن دفتر معاونت : ۰۲۵-۳۲۱۴۴۲۰۵-۳۶۵ شماره دفتر معاونت : ۰۲۵-۳۲۶۰۳۰۷۸

سایت : <http://pooyesh.whc.ir>

پست الکترونیک : Pajohesh@whc.ir

روابط عمومی و اطلاع‌رسانی

www.whc.ir